

Vrednovanje programa „Gradovi/općine – prijatelji djece” iz perspektive djece

Zrinka Ristić Dedić

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Institute for Social Research in Zagreb

Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja
The Centre for Educational Research and Development

Uvodno

Vrednovanje programa “Grad/ općina – prijatelj djece” je zamišljeno kao skup različitih metoda i pristupa, čiji se jedan dio odnosi na ispitivanje percepcije života i iskustava djece kao stanovnika i korisnika programa.

Osnovno polazište

1. Djeca su glavni akteri programa te su stoga njihova mišljenja, doživljaji i iskustva izuzetno važni u vrednovanju.
2. Iskustva djece dobro održavaju kako se u gradu živi te koliko grad djeluje po mjeri djece. Mogu se donositi zaključci o tome koliko grad zadovoljava potrebe svojim mladim stanovnika.

Dosadašnja istraživanja

- Prvo istraživanje percepcije života i iskustava djece osnovnoškolske dobi (pilot-istraživanje) je provedeno u Čakovcu
- Istraživanja provodi Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
- Od 2005. do 2015. godine provedena su istraživanja u 52 grada i općine u Republici Hrvatskoj
- U istraživanjima je sudjelovalo više od 6000 djece

Metodologija istraživanja: Uzorak

- Podatke o broju učenika i razrednih odjela u OŠ osigurava grad/općina
- Učenici osnovnih škola koje djeluju na području gradova/ općina
- Reprezentativni uzorci učenika četvrtih do osmih razreda osnovne škole
- U malim mjestima, na području kojih djeluje samo 1 OŠ, uključeni su učenici po jednog, slučajno izabranog, razrednog odjela u pojedinoj generaciji učenika
- U većim mjestima, na području kojih djeluje više OŠ, slučajno uzorkovanje škola. Unutar tih škola, po slučaju je odabran jedan razredni odjel za četvrte, pete, šeste, sedme i osme razrede.
- Do 10% djece u ciljnoj skupini djece u dobi od 10 do 14 godine.
- U vrlo malim mjestima bila su obuhvaćena sva dostupna djeca.

Metodologija istraživanja - Postupak

- Ulaz u škole osigurava grad/općina
- Škole distribuiraju pisma za roditelje
- Traži se informirani pristanak roditelja za sudjelovanje djece u istraživanju
- Sudjelovanje je anonimno i dragovoljno
- Ispitivanje se provodi u školama, za vrijeme nastave
- Ispitivanje je grupno
- Učenici tijekom jednog školskog sata samostalno ispunjavaju upitnik
- Pomoćni istraživač čita uputu i pomaže učenicima u slučaju potrebe

Upitnik

Upitnik prati programska područja akcije “Grad/općina – prijatelj djece”.

- Doživljaj grada i participacija djece *(27 pitanja/tvrđnji)*
- Korištenje slobodnog vremena *(19)*
- Školska iskustva djece *(14)*
- Kvaliteta obiteljskog života *(7)*
- Zdravlje i psihološka dobrobit djece *(13)*

Vrednovanje rezultata

- Ukupno 80 pokazatelja
- Svaki je vrednovan prema unaprijed definiranom kriteriju, uz koji je bio određen određeni broj bodova
- Kriteriji su arbitrarno određeni (uz određene prilagodbe na temelju pilot ispitivanja)
- Većina kriterija je postavljena na 50%, 65% ili 75% (manje od 10% za negativna ponašanja)
- Unaprijed zadan maksimalni broj mogućih bodova: 100
- Bodovanje je određeno po važnosti prema procjeni stručnjaka
- Ukoliko je grad ili općina postigao više od 60 bodova, smatralo se da je ostvario ovaj uvjet za dobivanje naslova

Pogodnosti korištene metodologije

- Brzina provedbe istraživanja
- Praktičnost i jednostavnost primjene upitnika (sudionici istraživanja skupljeni na jednom mjestu – u školi, u njihovim razrednim odjelima, grupno ispitivanje, pitanja zatvorenog tipa)
- Razmjerno niska cijena istraživanja
- Kvalitetno uzorkovanje
- Anonimno sudjelovanje
- Mogućnost ispitivanja doživljaja grada/općine i percepcije različitih područja života učenika na ekonomičan način
- Jedinstveni kriteriji vrednovanja, jednakost pristupa prema svim gradovima/općinama kandidatima

Nedostaci korištene metodologije – Razvoj nove metodologije

- Neki kriteriji nisu se pokazali dovoljno osjetljivi na razlike među gradovima
- Uzorak uključuje stanovnike grada, ali i putnike koji žive u drugim naseljima
- Procjene djece u nekim područjima ispitivanja ovise više o osobnim i obiteljskim čimbenicima, postojećoj društvenoj i socio-ekonomskoj situaciji, nego o životu u određenoj sredini.

- Razvoj nove metodologije na temelju analize svih prikupljenih rezultata istraživanja
- Stavljanje naglaska na dječju participaciju i dječje iskustvo života

Hvala na pažnji!
zrinka@idi.hr